

הרי תנן במשנתנו: נוטל אדם את בנו בחצר והאבן בידו. הרי שטלטול המוקצה מתייחס לבן ולא לאביו, ולא כרבא האומר שמייחסים את הוצאת הכיס למוציא התינוק!

אמרי דבי רבי ינאי: אין היתר טלטול התינוק עם האבן במשנתנו משום שאין בזה איסור מוקצה כלל, אלא משנתנו עוסקת בתינוק שיש לו גיעגועין על אביו, ויש סכנה שיחלה אם לא יקחנו על ידיו יחד עם האבן שמחזיק בה. (17) ואף שאין כאן סכנת נפשות, בכל זאת התירו חכמים איסור מוקצה משום סכנת חולי. (18).

ופרכינן: אי הכי, (19) מאי איריא [מדוע קמב-א מדובר כאן דוקא] כשיש אבן ביד התינוק? הרי אפילו כשיש דינר בידו, נמי יש להתיר משום סכנת חולי!

אלמה [ולמה] אמר רבא: לא שנו שמותר לטלטל את התינוק עם מה שבידו, אלא אבן. אבל אם היה בידי התינוק דינר, אסור!

ומשנינן: באבן התירו, משום דאי נפלה לה מיד התינוק, לא אתי אבוח לאיתויי [לא יבוא אביו להרימה]. אבל בדינר לא התירו, משום דאי נפיל, אתי אבוח לאיתויי. וטלטול בידיים חמור מטלטול באמצעות דבר המותר, וכשחששו חכמים לטלטול בידיים, החמירו

בידו". והקפן אורה דקדק מלשונו שהדבר מותר ללא סכנת חולי, אלא כל שיש צורך בטלטול התינוק, מותר לטלטלו עם האבן, כמו שמותר לטלטל היתר עם איסור כשצריך להיתר ואי אפשר לנער את האיסור כמבואר בגמרא לקמן.

והגרע"א הקשה שיש סתירה בדברי התוספות, שמהתוספות לקמן [ד"ה ונשינהו] משמע שהיתר טלטול התינוק עם האבן הוא אותו היתר שיש בטלטול הכלכלה עם האבן כשאי אפשר לנער את האבן, ומדברי התוספות בסוגיתנו [ד"ה אי הכי] משמע שהתירו איסור מוקצה משום חולי כדברי רש"י.

ויש לעיין, לדעת רש"י מדוע באמת אין להתיר את טלטול התינוק עם האבן כמו שמתירים את טלטול הכלכלה עם האבן? ואומר החזון איש [סימן מ"ז ס"ק ב] כיון שיש לאב צורך שיחזיק התינוק את האבן כי הוא משתעשע בה, נחשב הדבר כטלטול לצורך הדבר המותר והאסור.

19. מהלשון "אי הכי" משמע שלולא דברי רבא היה מובן ההבדל בין אבן לדינר.

יוחנן וריש לקיש שפוטר היה רבי שמעון אף במוציא את המת לקבורו, ואף שעיקר כוונתו לכבוד המת ולא לסלק את הטומאה. מדברי רבא בסוגיתנו משמע שאף שהוא פוטר במוציא את התינוק לקבורו, ולכן הזכיר רש"י כאן את דברי רבי יוחנן וריש לקיש בפרק המצניע.

ופירושו הרמב"ן והריטב"א בפרק המצניע, שאף על פי שיש צורך המת בהוצאתו לקבורה, מכל מקום, כיון שהנאת המוציא אינה אלא במניעת הטומאה, הרי זו מלאכה שאינה צריכה לגופה.

17. כתב הרמ"א [סימן שכ"ח סי"ז]: מותר לומר לאינו יהודי לעשות תבשיל לקטן שאין לו מה לאכול דסתם צרכי קטן כחולה שאין בו סכנה דמי. וכתב הגר"א שם שמקור דין זה מכאן, שמתירים איסור שבות בשביל צרכי הקטן.

18. כך פירש רש"י. ועיין בתוספות רי"ד. והרמב"ם [פכ"ה מהלכות שבת הט"ז] כתב "נוטל אדם את בנו שיש לו גיעגועין עליו והאבן